

Cijfers uit de registratie van verloskundigen

peiling 2009

Nederlands instituut voor
onderzoek van de gezondheidszorg

**Cijfers uit de registratie van beroepen in de
gezondheidszorg**

**CIJFERS UIT DE REGISTRATIE VAN
VERLOSKUNDIGEN**

Peiling 2009

L. Hingstman
R.J. Kenens

December 2009

NIVEL
Postbus 1568, 3500 BN UTRECHT
Telefoon: 030 - 27 29 700
Internet: www.nivel.nl
E-mail: nivel@nivel.nl

Het NIVEL verzamelt en verspreidt kennis en informatie over structuur en functioneren van de gezondheidszorg.

Tot de activiteiten van het NIVEL behoren het verrichten van wetenschappelijk onderzoek, registratie- en documentatieactiviteiten alsmede het beheren van een (algemeen toegankelijke) bibliotheek.

Deze brochure staat ook op onze internetpagina:
<http://www.nivel.nl/beroepeninzorg>.

INHOUD**pag.**

1. INLEIDING	5
2. PRAKTISERENDE VERLOSKUNDIGEN	8
- Aantal en groei	8
- Vestiging en vertrek in de eerstelijnsverloskunde	10
- Praktijkvorm nieuw gevestigde verloskundigen	12
- Vertrekredenen	13
- Leeftijd	14
- Praktijkvorm eerstelijnsverloskundigen	15
- Fulltime/parttime	16
- Werkuren, spreekuren en beschikbaarheidsdiensten	16
- Opleidingsplaats	18
- Aantal praktijken	18
- Lidmaatschap KNOV	20
- Vervolgopleidingen	20
- Spreiding en dichtheid	22
3. AFGESTUDEERDE VERLOSKUNDIGEN	29
- Aantal	29
- Werkzaamheden	30
- Zoekgedrag afgestudeerde verloskundigen	34
4. SAMENVATTING	38
5. BEGRIPPEN	39

1. INLEIDING

Het NIVEL beschikt over een aantal registraties van beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg (huisartsen, verloskundigen, fysiotherapeuten en oefentherapeuten). Het registratieproject van verloskundigen is in 1983 van start gegaan met de ondertekening van een samenwerkingsovereenkomst tussen de toenmalige Nederlandse Organisatie van Verloskundigen (NOV) en het NIVEL.

Het doel van het registratieproject is informatie te verzamelen over het aantal personen dat in de verloskunde werkzaam is. In het project is een tweetal registraties opgenomen, te weten:

1. de registratie van praktiserende verloskundigen en
2. de registratie van afgestudeerde verloskundigen.

Registratie van praktiserende verloskundigen

Op basis van gegevens uit dit registratiesysteem kunnen onder andere de volgende vragen beantwoord worden:

- hoeveel verloskundigen zijn er in Nederland werkzaam?
- wat is de leeftijdsopbouw van alle praktiserende verloskundigen?
- hoeveel verloskundigen hebben zich gevestigd en hoeveel hebben de praktijk neergelegd?
- op welke wijze vestigt men zich?
- wat is de praktijkvorm waarin verloskundigen werkzaam zijn?
- welk deel van de verloskundigen is klinisch werkzaam?
- hoe is de spreiding en dichtheid van de beroepsgroep over Nederland?

Belangrijke gegevensbronnen waaruit het registratieproject verloskundigen zijn informatie krijgt zijn de Koninklijke Nederlandse Organisatie van Verloskundigen (KNOV) en de opleidingen: Verloskunde Academie Amsterdam (VAA), Verloskunde Academie Groningen (VAG) "Catharina Schrader", Academie Verloskunde Maastricht (AVM) en Verloskunde Academie Rotterdam (VAR). Daarnaast worden jaarlijks door het NIVEL, via schriftelijke en telefonische enquêtes, gegevens verzameld bij de verlos-

kundige zelf. Nadat ook nog een deel van de gegevens van verloskundigen op indirecte wijze is verzameld schommelt de respons op deze enquête jaarlijks rond de 98%. Op basis hiervan is het NIVEL in staat om statistische overzichten te publiceren vanaf 1 januari 1970.

Gezien de opzet van het registratiesysteem van werkzame verloskundigen kunnen in het licht van achteraf uitgevoerde correcties en toevoegingen, reeds gepubliceerde cijfers bijgesteld worden. De gegevensbestanden worden dus niet 'bevroren'.

Registratie van afgestudeerde verloskundigen

Sinds 1 januari 1986 beschikt het NIVEL over een registratie van afgestudeerde verloskundigen. Onder deze groep verloskundigen wordt verstaan diegenen die sinds 1986 de opleiding tot verloskundige hebben voltooid en nog niet werkzaam zijn als verloskundige (en daartoe de plannen niet hebben opgegeven) óf alleen als waarneemster gewerkt hebben.

De gegevens worden verkregen via een enquête die jaarlijks op de peildatum (1 januari) onder alle verloskundigen wordt gehouden die de opleiding in het daaraan voorafgaande jaar hebben voltooid of in een vorige peiling te kennen hebben gegeven dat zij (nog) geen vaste werkring hebben gevonden en nog op zoek zijn naar een praktijk. De respons op deze enquête schommelt jaarlijks rond de 90%.

Met deze gegevens kunnen onder andere de volgende vragen beantwoord worden:

- hoeveel verloskundigen hebben jaarlijks de opleiding voltooid?
- hoeveel van hen zijn werkzaam als verloskundige en in welke functie?
- hoeveel verloskundigen zijn op zoek naar een eigen praktijk en hoeveel naar een vast loondienstverband?
- welke voorkeuren hebben praktijkzoekende verloskundigen met betrekking tot de praktijkvorm en de vestigingsplaats?

Opmerkingen:

Gezien de ontwikkelingen binnen de beroepsgroep zijn in deze brochure expliciet cijfers opgenomen over verloskundigen die in loondienst van een gezondheidscentrum, Stichting Thuisbevalling Nederland of een vergelijkbare instelling/stichting werken. In de brochures van vóór de peiling 2003 werden zij tezamen met de verloskundigen in een eigen praktijk of maatschap als “zelfstandig gevestigde verloskundigen” aangeduid. In deze brochure is dat alleen het geval indien er een historische vergelijking wordt gemaakt, bijvoorbeeld bij de verdeling van het aantal verloskundigen naar praktijkvorm.

Met ingang van de peiling van 1 januari 2005 is de definitie van de praktijkvorm veranderd; werd de praktijkvorm voorheen bepaald door het aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen in een praktijk¹, in de nieuwe definitie wordt uitgegaan van zowel zelfstandig gevestigde verloskundigen als van verloskundigen die in loondienst zijn van een zelfstandig gevestigde verloskundige (zie ook het onderdeel “Begrippen”).

¹) Zelfstandig gevestigd óf in loondienst van een gezondheidscentrum, Stichting Thuisbevalling Nederland (STBN) of vergelijkbare instelling/stichting.

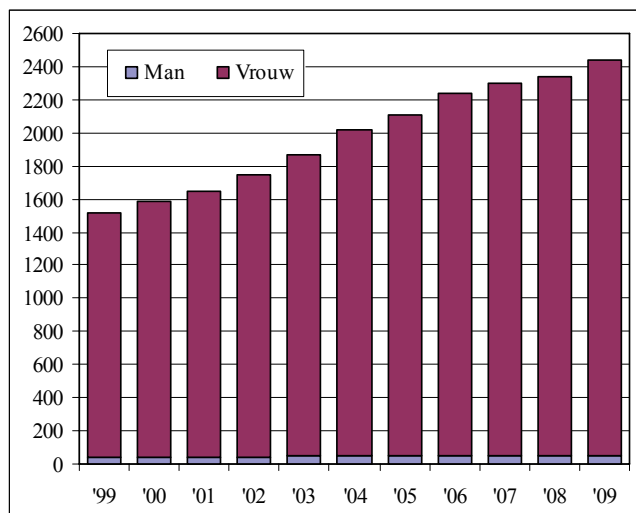
2. PRAKTISERENDE VERLOSKUNDIGEN

Aantal en groei

Op 1 januari 2009 zijn er in Nederland 2.444 praktiserende verloskundigen. Onder hen bevinden zich 49 mannen (2%). Vergeleken met de vorige peiling (2008) is het aantal praktiserende verloskundigen met 104 toegenomen, hetgeen overeenkomt met een groei van 4,4%.

In figuur 1 is het aantal praktiserende verloskundigen naar geslacht in de periode 1999-2009 in beeld gebracht. In die periode is het totaal aantal verloskundigen met 925 toegenomen. Dit komt neer op een groei van 61%.

Figuur 1: Aantal praktiserende verloskundigen naar geslacht, op 1 januari (1999-2009)

Wat de functie van praktiserende verloskundigen betreft, blijkt dat op 1 januari 2009 het grootste deel (55%) in een eigen praktijk of maatschap werkzaam is (tabel 1). Ruim 33% van de verloskundigen werkt in loondienst; zij werken ofwel in een ziekenhuis (23%) ofwel in loondienst van een zelfstandig gevestigde verloskundige (7%). Een klein deel

(3%) werkt in loondienst van een gezondheidscentrum, Stichting Thuisbevalling Nederland (STBN) of vergelijkbare instelling/stichting. De overige verloskundigen (12%) zijn werkzaam als waarneemster (freelancer). Opvallend is dat het aantal waarneemsters in 2009 zo sterk is gestegen.

Tabel 1: Verdeling van het aantal praktiserende verloskundigen naar functie¹, op 1 januari (1999-2009)

	1 ²		2		3		4		5		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1999	1.051	69,2			227	14,9	127	8,4	114	7,5	1.519	100,0
2000	1.091	68,9			243	15,3	131	8,3	119	7,5	1.584	100,0
2001	1.161	70,3			261	15,8	133	8,1	96	5,8	1.651	100,0
2002	1.196	68,4			301	17,2	161	9,2	90	5,1	1.748	100,0
2003	1.161	62,1	65	3,5	353	18,9	142	7,6	150	8,0	1.871	100,0
2004	1.198	59,5	74	3,7	428	21,3	187	9,3	126	6,3	2.013	100,0
2005	1.246	59,2	66	3,1	468	22,2	177	8,4	149	7,1	2.106	100,0
2006	1.315	58,7	65	2,9	507	22,6	170	7,6	185	8,3	2.242	100,0
2007	1.360	59,0	68	3,0	519	22,5	176	7,6	181	7,9	2.304	100,0
2008	1.358	58,0	61	2,6	569	24,3	176	7,5	176	7,5	2.340	100,0
2009	1.355	55,4	68	2,8	573	23,4	168	6,9	280	11,5	2.444	100,0

¹ Toelichting functies:

1 = eigen praktijk/maatschap

2 = in loondienst van gezondheidscentrum, STBN of vergelijkbare instelling/stichting

3 = klinisch werkzaam

4 = in loondienst van zelfstandig gevestigde verloskundige

5 = waarneemster

² 1999 t/m 2002: inclusief functie 2.

Vestiging en vertrek in de eerstelijnsverloskunde

In 2008 hebben 80 verloskundigen zich in een eigen praktijk of maatschap gevestigd. Daarnaast zijn er 22 in loondienst van een gezondheidscentrum, Stichting Thuisbevalling Nederland (STBN) of een vergelijkbare instelling/ stichting begonnen.

Naast de 102 verloskundigen die zich hebben gevestigd, hebben 98 verloskundigen in 2008 de praktijk neergelegd. Per saldo is in 2008 het aantal verloskundigen werkzaam in een eigen praktijk of maatschap óf in loondienst van een gezondheidscentrum, Stichting Thuisbevalling Nederland of vergelijkbare instelling/stichting, met 4 toegenomen.

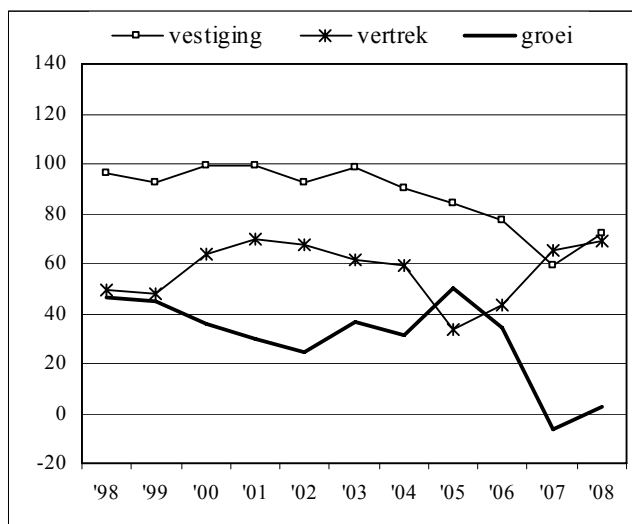
Tabel 2: *Aantal nieuw gevestigde verloskundigen en het aantal verloskundigen dat de eerstelijnspraktijk heeft neergelegd (1998-2008)* ¹

	Praktijk begonnen	Praktijk neergelegd	Saldo
1998	99	51	48
1999	99	51	48
2000	112	72	40
2001	117	82	35
2002	112	82	30
2003	123	77	46
2004	117	77	40
2005	113	45	68
2006	109	61	48
2007	84	93	-9
2008	102	98	4

¹ Dit betreft zowel verloskundigen met een eigen praktijk/maatschap als verloskundigen in loondienst van gezondheidscentrum, Stichting Thuisbevalling Nederland of vergelijkbare instelling/stichting.

In figuur 2 worden de vestigings- en vertrekcijfers over de periode 1998-2008 vergeleken. Daaruit blijkt dat het vestigingscijfer na jaren van een dalende trend in 2008 iets is toegenomen. Het vertrekcijfer neemt nog steeds iets toe.

Figuur 2: Vestigings-, vertrek- en groeicijfers van zelfstandig gevestigde verloskundigen (1998-2008)

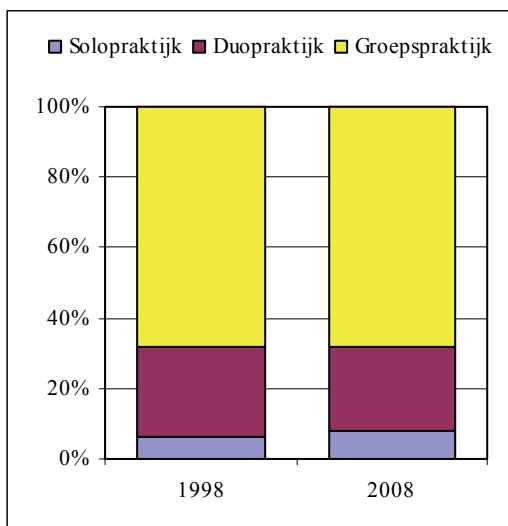

Praktijkvorm nieuw gevestigde verloskundigen

Van de 102 verloskundigen die zich in 2008 zelfstandig hebben gevestigd of in loondienst van een gezondheidscentrum, STBN of vergelijkbare instelling/stichting zijn gaan werken, is het grootste deel (68%) in een groepspraktijk gaan werken. Circa 24% is in een duopraktijk aan de slag gegaan en 8% in een solopraktijk. Uit figuur 3 kan worden afgeleid dat er in de afgelopen tien jaar geen grote veranderingen geweest in het vestigingspatroon. De grootste veranderingen hebben zich vooral voorgedaan in de jaren negentig; bijvoorbeeld in 1990 vestigde 37% zich in een groepspraktijk en 45% in een duopraktijk en 18% in een solopraktijk.

Van de verloskundigen die in 2008 in een groepspraktijk zijn gestart, blijkt 28% zich in een praktijk met drie en 22% zich in een praktijk met 4 verloskundigen te hebben gevestigd. De rest (50%) is in een praktijk met vijf of meer verloskundigen begonnen.

Figuur 3: Praktijkvorm van de verloskundigen¹ die zich in 1998 en 2008 hebben gevestigd

¹ Op moment van vestiging.

Vertrekredenen

Uit tabel 3 blijkt dat van de 98 verloskundigen die in 2008 de eerstelijnspraktijk neergelegd hebben, 13% wegens ziekte is gestopt en dat om leeftijdsredenen en gezinsomstandigheden respectievelijk 11% en 12% niet meer als praktiserend verloskundige werkzaam is. Een groot deel (40%) heeft aangegeven dat het aanvaarden van een andere functie binnen de verloskunde de voornaamste reden is om met de eerstelijnspraktijk te stoppen. Van hen zijn 15 verloskundigen op 1 januari 2009 klinisch werkzaam, 3 verloskundigen werken in loondienst van een zelfstandig gevestigde verloskundige en 12 verloskundigen werken als waarnemer.

Tabel 3: *Vertrekredenen van verloskundigen die in 2008 de eerstelijnspraktijk hebben neergelegd*

	abs	%
Ziekte	13	13,3
Vertrek buitenland	2	2,0
Gezinsomstandigheden	12	12,2
Leeftijd	11	11,2
Andere functie als verloskundige	39	39,8
Overig	9	9,2
NVT/Onbekend	12	12,2
Totaal	98	100,0

Leeftijd

De beroepsgroep verloskundigen wordt gekenmerkt door een vrij jonge leeftijdsopbouw. Van de verloskundigen is 62% jonger dan 40 jaar en 7% 55 jaar of ouder (tabel 4).

Wordt er onderscheid gemaakt naar functie dan blijkt dat vooral waarnemers en verloskundigen die werkzaam zijn in loondienst van een zelfstandig gevestigde verloskundige een jonge leeftijdsopbouw kennen. Van hen is respectievelijk 85% en 73% jonger dan 40 jaar. Het aandeel 55-plussers is het hoogst onder verloskundigen die in loondienst van een gezondheidscentrum, STBN of een vergelijkbare instelling/stichting werkzaam zijn (15%).

Tabel 4: *Leeftijdsverdeling van praktiserende verloskundigen naar functie¹, op 1 januari 2009*

	1	2	3	4	5	Totaal ²	
	%	%	%	%	%	abs	%
<25	2,7	7,4	5,2	15,5	36,4	199	8,1
25-29	19,2	29,4	17,6	35,1	30,7	526	21,5
30-34	21,4	20,6	18,2	15,5	11,1	465	19,0
35-39	15,2	11,8	15,5	7,1	6,4	333	13,6
40-44	12,5	5,9	13,1	6,5	4,3	272	11,1
45-49	12,3	5,9	11,9	4,8	2,9	254	10,4
50-54	8,8	1,5	10,1	5,4	1,4	191	7,8
55-59	5,7	13,2	5,2	1,8	1,4	123	5,0
60-64	1,4	1,5	2,1	2,3	0,8	38	1,6
65-69	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	2	0,1
Onbekend	0,7	2,8	1,1	6,0	4,6	41	1,7
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	2.444	100,0

¹ Toelichting functies:

1 = eigen praktijk/maatschap

2 = in loondienst van gezondheidscentrum, STBN of vergelijkbare instelling/stichting

3 = klinisch werkzaam

4 = in loondienst van zelfstandig gevestigde verloskundige

5 = waarnemer

Praktijkvorm eerstelijnsverloskundigen

Het aandeel eerstelijnsverloskundigen dat in een solo-praktijk werkt, is tussen 1999 en 2009 afgenomen van 8% tot 5% (tabel 5). Het aandeel dat in een groepspraktijk werkt, is daarentegen gestegen (van 70% in 1999 tot 81% in 2009). Overigens zien we dat het aandeel dat in een groepspraktijk werkt in de afgelopen twee jaar wat is afgenomen. Van de 1.230 verloskundigen die in een groepspraktijk werken, is 30% werkzaam in een praktijk met drie verloskundigen. Circa 31% werkt in een praktijk met vier verloskundigen en zo'n 39% is werkzaam in een praktijk met vijf of meer verloskundigen.

Het percentage verloskundigen in een duopraktijk is sinds 1999 vrijwel ieder jaar afgenomen. Alleen in 2009 is het iets toegenomen; 14% van de eerstelijnsverloskundigen werkt in een duopraktijk.

Tabel 5: Verdeling van het aantal eerstelijnsverloskundigen naar praktijkvorm, op 1 januari (1980-2009)

	Solo-praktijk		Duo-praktijk		Groeps-praktijk		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1980	391	67,6	136	23,5	51	8,8	578	100,0
1985	322	46,8	269	39,1	97	14,1	688	100,0
1990	235	27,6	326	38,3	291	34,2	852	100,0
1995	135	13,2	316	30,8	575	56,0	1.026	100,0
1998	101	9,2	298	27,0	704	63,8	1.103	100,0
1999	97	8,2	250	21,2	830	70,5	1.177	100,0
2000	88	7,2	243	19,9	889	72,9	1.220	100,0
2001	84	6,5	225	17,4	983	76,1	1.292	100,0
2002	71	5,2	209	15,4	1.073	79,3	1.353	100,0
2003	81	6,0	209	15,4	1.064	78,6	1.354	100,0
2004	73	5,0	183	12,6	1.194	82,3	1.450	100,0
2005	63	4,3	189	12,8	1.222	82,9	1.474	100,0
2006	70	4,6	174	11,4	1.282	84,0	1.526	100,0
2007	76	4,8	169	10,7	1.332	84,5	1.577	100,0
2008	77	4,9	187	11,8	1.321	83,3	1.585	100,0
2009	78	5,1	215	14,1	1.230	80,8	1.523	100,0

Fulltime/parttime

Op 1 januari 2009 werkt 53% van de verloskundigen in deeltijd (tabel 6). Het zijn vooral de verloskundigen in loondienst die een parttime baan hebben. Zo blijkt dat 84% van de verloskundigen in loondienst van een gezondheidscentrum, STBN, of vergelijkbare instelling/stichting en 75% van de verloskundigen in loondienst van een ziekenhuis een parttime baan hebben. Van de verloskundigen met een eigen praktijk werkt 43% in deeltijd.

Tabel 6: Relatieve verdeling van de omvang van de gemiddelde werkweek (FTE) van verloskundigen¹ naar functie², op 1 januari 2009

Omvang werk- week in fte	1		2		3		4		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
< 0,20	6	0,5	0	0,0	6	1,4	2	1,6	14	0,8
0,20 - 0,40	32	2,9	0	0,0	16	3,6	11	8,7	59	3,4
0,40 - 0,60	85	7,6	4	10,8	69	15,7	18	14,2	176	10,2
0,60 - 0,80	168	15,0	9	24,3	127	28,9	22	17,3	326	18,9
0,80 - 1	186	16,6	18	48,6	111	25,2	26	20,5	341	19,8
1 (fulltime)	642	57,4	6	16,2	111	25,2	48	37,8	807	46,8
Totaal	1.119	100,0	37	100,0	440	100,0	127	100,0	1.723	100,0
Gemiddeld	0,85fte		0,79fte		0,75fte		0,75fte		0,82fte	

¹ Voor zover bekend.

² Toelichting functies:

1 = eigen praktijk/maatschap

2 = in loondienst van gezondheidscentrum, STBN of vergelijkbare instelling/stichting

3 = klinisch werkzaam

4 = in loondienst van zelfstandig gevestigde verloskundige

Werkuren, spreekuren en beschikbaarheidsdiensten

De verloskundigen werken gemiddeld 25 uur per week (exclusief beschikbaarheidsdiensten). De zelfstandig gevestigden hebben een hoger gemiddelde (27,2 uur) dan de verloskundigen in loondienst van een gezondheidscentrum en STBN (22,8 uur), verloskundigen in een ziekenhuis (22,2 uur) en de verloskundigen in loondienst van een zelfstandig gevestigde verloskundige (19,5 uur).

Uit tabel 7 blijkt dat de zelfstandig gevestigde verloskundigen gemiddeld 10 uur per week besteden aan spreekuren. Dit gemiddelde ligt voor de fulltimers wat hoger

(11 uur) dan voor de parttimers (8,7 uur). Bij de qua omvang kleine groep verloskundigen in dienst van een gezondheidscentrum of stichting ligt het gemiddelde wat hoger. De verloskundigen in loondienst van het ziekenhuis scoren het laagst. Bijna 41% van deze groep geeft dan ook te kennen dat men geen spreekuur heeft.

Voor wat betreft de beschikbaarheidsdiensten geldt dat de zelfstandig gevestigden gemiddeld per week 59 uur beschikbaar zijn. Daarbij geldt dat de fulltimers een hoger gemiddelde hebben (66 uur) dan de parttimers (49 uur). Ook voor de beschikbaarheidsdiensten geldt dat de verloskundigen in loondienst van een ziekenhuis het laagst scoren: gemiddeld 9 uur voor de fulltimers en 7 uur voor de parttimers.

Als vervolgens wordt onderzocht welk deel van de beschikbaarheidsdiensten wordt besteed aan werktijd dan zien we het bij de zelfstandig gevestigde gaat om 49% van de totale tijd. Bij de verloskundigen in de ziekenhuizen gaat het om gemiddeld 28% en bij de verloskundigen in dienst van een andere verloskundige geldt het voor 50% van de van de totale tijd.

Tabel 7: Gemiddeld aantal uren per week spreekuur en beschikbaarheidsdiensten van verloskundigen¹ naar functie², op 1 januari 2009

Functie ¹	gemiddeld aantal uren per week <i>spreekuur</i>			gemiddeld aantal uren per week <i>beschikbaarheidsdiensten</i>		
	fulltime	parttime	totaal	fulltime	parttime	totaal
1	11,0	8,7	10,0	66,3	49,4	59,0
2	12,8	11,4	11,6	50,3	38,7	40,5
3	5,6	3,8	4,3	8,8	7,1	7,5
4	9,8	7,9	8,6	60,0	36,0	44,5
totaal	10,3	7,0	8,5	58,6	33,8	45,4

¹ Voor zover bekend.

² Toelichting functies:

1 = eigen praktijk/maatschap

2 = in loondienst van gezondheidscentrum, STBN of vergelijkbare instelling/stichting

3 = klinisch werkzaam

4 = in loondienst van zelfstandig gevestigde verloskundige

Opleidingsplaats

Uitsplitsing naar functie en plaats van opleiding laat zien dat van de praktiserende verloskundigen die de opleiding hebben gevolgd in Rotterdam of Maastricht relatief gezien een groter deel in eigen praktijk of maatschap werkzaam is dan de verloskundigen die de opleiding elders hebben voltooid. Van alle op 1 januari 2009 praktiserende verloskundigen is 19% in het buitenland opgeleid. Tien jaar geleden bedroeg dit 14%.

Van de in het buitenland opgeleide verloskundigen is 43% werkzaam in eigen praktijk/maatschap en eveneens (43%) is klinisch werkzaam (43%).

Tabel 8: *Verdeling van het aantal praktiserende verloskundigen naar functie¹ en plaats van opleiding, op 1 januari 2009³*

	1	2	3	4	5	Totaal	
	%	%	%	%	%	abs	%
Amsterdam	55,1	3,9	22,9	5,8	12,3	617	100,0
Rotterdam	64,4	2,8	15,4	6,8	10,6	615	100,0
Maastricht	60,6	1,1	18,0	7,1	13,3	649	100,0
Groningen	28,7	5,0	19,8	12,9	33,7	101	100,0
Buitenland ²	42,5	3,3	43,4	6,7	4,1	461	100,0
Totaal	55,4	2,8	23,5	6,9	11,5	2.443	100,0

¹ Toelichting functies:

1 = eigen praktijk/maatschap

2 = in loondienst van gezondheidscentrum, STBN of vergelijkbare instelling/stichting

3 = klinisch werkzaam

4 = in loondienst van zelfstandig gevestigde verloskundige

5 = waarneemster

² Gelijkstelling.

³ Eén onbekend

Aantal praktijken

Nederland telt op 1 januari 2009 in totaal 503 verloskundigenpraktijken (tabel 9). Het aantal praktijken is in de afgelopen tien jaar met 10% toegenomen. In 2009 is bijna tweederde van de praktijken een groepspraktijk. Overigens

zien we dat na een sterke groei in de periode 1990-2007 het aandeel groepspraktijken in de afgelopen jaren wat terugloopt. Het percentage solopraktijken is in de afgelopen jaren redelijk stabiel en schommelt rond de 16%.

Tabel 9: Verdeling van het aantal verloskundigenpraktijken naar praktijkvorm, op 1 januari (1980-2009)

	Solo- praktijk		Duo- praktijk		Groeps- praktijk		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1980	391	82,3	68	14,3	16	3,4	475	100,0
1985	322	65,7	137	28,0	31	6,3	490	100,0
1990	236	48,1	165	33,6	90	18,3	491	100,0
1995	141	29,9	163	34,5	168	35,6	472	100,0
1998	106	22,5	159	33,8	206	43,7	471	100,0
1999	99	21,7	128	28,0	230	50,3	457	100,0
2000	89	19,6	127	28,0	238	52,4	454	100,0
2001	85	18,6	116	25,4	256	56,0	457	100,0
2002	74	16,5	106	23,6	269	59,9	449	100,0
2003	83	18,5	105	23,4	260	58,0	448	100,0
2004	73	16,2	92	20,4	287	63,5	452	100,0
2005	63	14,0	95	21,1	293	65,0	451	100,0
2006	70	15,0	88	18,9	308	66,1	466	100,0
2007	76	15,7	85	17,6	323	66,7	484	100,0
2008	78	15,9	94	19,2	318	64,9	490	100,0
2009	80	15,9	109	21,7	314	62,4	503	100,0

Lidmaatschap KNOV

Uit tabel 10 blijkt dat ongeveer 89% van alle praktiserende verloskundigen lid is van de Koninklijke Nederlandse Organisatie van Verloskundigen (KNOV). In totaal gaat het om 2.170 verloskundigen. Vooral onder de verloskundigen in een eigen praktijk/maatschap bevinden zich relatief veel KNOV-leden; 98% van hen is lid. Onder klinisch werkzame verloskundigen bevinden zich relatief de minste leden; 64% heeft een KNOV-lidmaatschap.

Tabel 10: Verdeling van het aantal verloskundigen naar functie¹ en KNOV-lidmaatschap, op 1 januari 2009

Functie	Lid		Geen lid		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
1	1.323	97,6	32	2,4	1.355	100,0
2	59	86,8	9	13,2	68	100,0
3	364	63,5	209	36,5	573	100,0
4	159	94,6	9	5,4	168	100,0
5	265	94,6	15	5,4	280	100,0
Totaal	2.170	88,8	274	11,2	2.444	100,0

¹ Toelichting functies:

1 = eigen praktijk/maatschap

2 = in loondienst van gezondheidscentrum, STBN of vergelijkbare instelling/stichting

3 = klinisch werkzaam

4 = in loondienst van zelfstandig gevestigde verloskundige

5 = waarneemster

Vervolgopleidingen

Aan alle geënquêteerde verloskundigen is de vraag voorgelegd of men een vervolgopleiding binnen de verloskunde heeft gevolgd of dat men daarmee bezig is, en zo nee of men daartoe plannen heeft.

Uit tabel 11 kan worden afgeleid dat 20% van de 1.681 verloskundigen die deze vraag hebben beantwoord een vervolgopleiding binnen de verloskunde heeft afgerond. Bijna 8% zegt daar mee bezig te zijn en 16% heeft plannen in die richting. Het zijn vooral de verloskundigen in loondienst van

een ziekenhuis die een vervolgopleiding hebben gevolgd, daarmee bezig zijn of daartoe plannen hebben.

Tabel 11: Relatieve verdeling van het aantal verloskundigen dat een vervolgopleiding binnen de verloskunde heeft gevolgd, daarmee bezig is of daartoe al dan niet plannen heeft, naar type functie op 1 januari 2009¹

	1	2	3	4	Totaal	
					abs	%
Zelfstandig gevestigd	64%	12%	18%	6%	1.063	100%
Loondienst ghez, STBN	49%	24%	24%	2%	41	100%
Loondienst ziekenhuis	35%	26%	26%	14%	413	100%
Loondienst zelfstandige	54%	18%	14%	15%	110	100%
Waarneemster	56%	20%	13%	11%	54	100%
Totaal	56%	16%	20%	8%	1.681	100%

¹ Toelichting:

1 = Geen vervolgopleiding gevolgd en ook geen plannen

2 = Geen vervolgopleiding gevolgd maar wel plannen

3 = Wel vervolgopleiding gevolgd

4 = Bezig met vervolgopleiding

Van de groep die heeft aangegeven een vervolgopleiding te hebben gevolgd zegt 12% de Master of Science Verloskunde op het AMC te hebben gedaan, 17% de opleiding tot klinische verloskunde (UMC) en 4% de Masteropleiding Klinische verloskunde (HR&O). Het grootste deel van deze groep (67%) zegt een ander type vervolgopleiding te hebben gevolgd (tabel 12). Van de groep die plannen heeft om een vervolgopleiding te gaan volgen wil 11% de Master of Science Verloskunde op het AMC gaan volgen, 28% de opleiding tot klinische verloskunde (UMC) en 7% de Masteropleiding Klinische verloskunde (HR&O). Ook voor deze groep geldt dat verreweg het grootste deel een ander type vervolgopleiding wil gaan doen.

Tabel 12: Relatieve verdeling van het aantal verloskundigen dat een vervolgopleiding heeft gevolgd, dan wel daarmee bezig is, dan wel plannen daartoe heeft, naar type opleiding, op 1 januari 2009

	AMC	HR&O	UMC	Anders	Totaal
Plannen voor opleiding	11%	7%	28%	53%	100%
Opleiding gevolgd	12%	4%	17%	67%	100%
Bezig met opleiding	9%	15%	12%	64%	100%

Spreiding en dichtheid

Het aandeel verloskundigen met een eigen praktijk of maatschap is het grootst in Overijssel (69%), Limburg (68%) en Zuid-Holland (68%). In de provincie Zeeland treffen we relatief de meeste klinisch werkzamen aan (42%).

Gelderland en Flevoland staan bovenaan wat betreft het aandeel verloskundigen dat in loondienst van een zelfstandig gevestigde verloskundige werkt (12%). Tot slot blijkt het aandeel verloskundigen dat in loondienst van een gezondheidscentrum, Stichting Thuisbevalling Nederland of vergelijkbare instelling/stichting werkzaam is, in Flevoland het hoogst te zijn: 36% (tabel 13).

Tabel 13: Verdeling van het aantal praktiserende verloskundigen naar provincie¹ en functie², op 1 januari 2009

	1	2	3	4	Totaal	
	%	%	%	%	abs	%
Groningen	50,8	19,7	26,2	3,3	61	100,0
Friesland	56,8	2,3	30,7	10,2	88	100,0
Drenthe	61,8	0,0	34,5	3,6	55	100,0
Overijssel	69,2	0,7	21,7	9,1	143	100,0
Flevoland	39,0	35,6	13,6	11,9	59	100,0
Gelderland	63,9	0,0	24,2	11,9	277	100,0
Utrecht	62,2	2,1	29,8	5,9	188	100,0
N-Holland	59,1	4,3	28,1	8,6	374	100,0
Z-Holland	67,7	2,9	21,9	7,6	421	100,0
Zeeland	52,8	0,0	41,7	5,6	36	100,0
N-Brabant	63,5	0,0	30,9	5,6	340	100,0
Limburg	67,8	0,0	27,3	5,0	121	100,0

¹ Per provincie wordt het aantal verloskundigen vermeld dat daar werkzaam is. Indien een verloskundige in meer dan één provincie werkt, dan telt hij/zij voor alle betreffende provincies mee.

² Toelichting functies:

1 = eigen praktijk/maatschap

2 = in loondienst van gezondheidscentrum, STBN of vergelijkbare instelling/stichting

3 = klinisch werkzaam

4 = in loondienst van zelfstandig gevestigde verloskundige

Eerstelijnsverloskundigen naar praktijkvorm en provincie
 In Limburg (14%) werken relatief veel eerstelijnsverloskundigen in een solopraktijk. De provincies Zeeland, Friesland en Limburg kennen het grootste aandeel verloskundigen in een duopraktijk. In de provincies Groningen, Overijssel, Flevoland en Utrecht werkt 90% of meer in een groepspraktijk (tabel 14).

Tabel 14: Relatieve verdeling van het aantal eerstelijnsverloskundigen¹ naar provincie en praktijkvorm, op 1 januari 2009

	solo-	duo-	groeps-	Totaal	
	praktijk	praktijk	praktijk	abs	%
	%	%	%		
Groningen	0,0	4,4	95,6	45	100,0
Friesland	8,2	29,5	62,3	61	100,0
Drenthe	0,0	21,1	78,9	38	100,0
Overijssel	2,7	7,1	90,2	112	100,0
Flevoland	0,0	3,9	96,1	51	100,0
Gelderland	3,8	11,4	84,8	211	100,0
Utrecht	3,8	4,5	91,7	132	100,0
N-Holland	6,3	11,1	82,6	270	100,0
Z-Holland	5,1	13,9	81,0	331	100,0
Zeeland	9,5	38,1	52,4	21	100,0
N-Brabant	3,8	17,9	78,3	235	100,0
Limburg	13,6	27,3	59,1	88	100,0

¹ Exclusief waarneemsters.

Verloskundigendichtheid

Op 1 januari 2009 telt Nederland 1.630 vrouwen in de vruchtbare leeftijd (15 t/m 39 jaar) per eerstelijnsverloskundige (tabel 15). Tien jaar geleden lag dat aantal fors hoger; toen bedroeg de verloskundigendichtheid 2.684.

Maken we onderscheid naar provincie, dan blijkt dat de verloskundigendichtheid in de provincies Flevoland (1.297) en Gelderland (1.437) het hoogst is. Zeeland kent met 2.483 vrouwen in de vruchtbare leeftijd per eerstelijnsverloskundige veruit de laagste verloskundigendichtheid. In Zeeland zijn echter relatief veel verloskun-

digen klinisch werkzaam. Ook in Groningen is de dichtheid laag (2.122). Daarbij moet worden aangetekend dat in het afgelopen jaar de verloskundigendichtheid in deze provincie veel sterker is toegenomen dan in de andere provincies. Landelijk is de verloskundigendichtheid vergeleken met 2008 vrijwel onveranderd gebleven.

Tabel 15: Verhouding tussen het aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd (15-39 jaar) en het aantal eerstelijnsverloskundigen per provincie¹, op 1 januari 2009

	Aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd	Aantal eerstelijns verloskundigen	Verloskundigen-dichtheid
Groningen	95.476	45	2.122
Friesland	94.018	61	1.541
Drenthe	66.510	38	1.750
Overijssel	174.169	112	1.555
Flevoland	66.164	51	1.297
Gelderland	303.273	211	1.437
Utrecht	211.402	132	1.602
Noord-Holland	438.617	270	1.625
Zuid-Holland	573.160	331	1.732
Zeeland	52.143	21	2.483
Noord-Brabant	368.763	235	1.569
Limburg	156.522	88	1.779
Nederland (totaal)	2.600.217	1.595	1.630

¹ Per provincie wordt het aantal eerstelijnsverloskundigen (m.u.v. waarnemers) vermeld dat daar werkzaam is. Indien een verloskundige in meer dan één regio werkt, dan telt hij/zij voor alle betreffende provincies mee. Hierdoor kan het aantal dat genoemd wordt achter Nederland afwijken van het aantal dat in tabel 1 wordt genoemd.

Bron: CBS (aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd), NIVEL.

Binnen niet-stedelijke gemeenten is het door de geringe bevolkingsdichtheid en de oudere leeftijdsopbouw van de bevolking, voor een verloskundige moeilijk een rendabele praktijk op te bouwen. Dit zien we dan ook terug aan de lagere verloskundigendichtheid in de niet-stedelijke gemeenten: 2.097 vrouwen in de vruchtbare leeftijd per eerstelijnsverloskundige (tabel 16). Overigens moet worden geconstateerd dat in de afgelopen vijf jaar in deze niet stedelijke regio's de verloskundigendichtheid veel sterker is gestegen dan in alle overige gebieden in Nederland. Naast de niet-stedelijke gemeenten worden ook de zeer sterk stedelijke gemeenten gekenmerkt door een lage verloskundigendichtheid (1.943). De hoogste dichtheid komt voor in de matig stedelijke gemeenten. Daar is de verhouding één verloskundige per 1.355 vrouwen in de leeftijd van 15-39 jaar.

Tabel 16: Verhouding tussen het aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd (15-39 jaar) en het aantal eerstelijnsverloskundigen¹ naar stedelijkheid², op 1 januari 2009

Stedelijkheid van de gemeente	Aantal vrouwen in vruchtbare leeftijd	Aantal eerstelijns verloskundigen	Verloskundigendichtheid
Zeer sterk stedelijk	619.808	319	1.943
Sterk stedelijk	762.481	479	1.592
Matig stedelijk	463.540	342	1.355
Weinig stedelijk	488.077	328	1.488
Niet-stedelijk	266.311	127	2.097

¹ Per type stedelijkheid wordt het aantal eerstelijnsverloskundigen (m.u.v. waarneemsters) vermeld dat daar werkzaam is. Indien een verloskundige in meer dan één gemeente werkt en deze gemeenten hebben een verschillende stedelijkheidsgraad, dan telt de verloskundige voor alle betreffende typen mee.

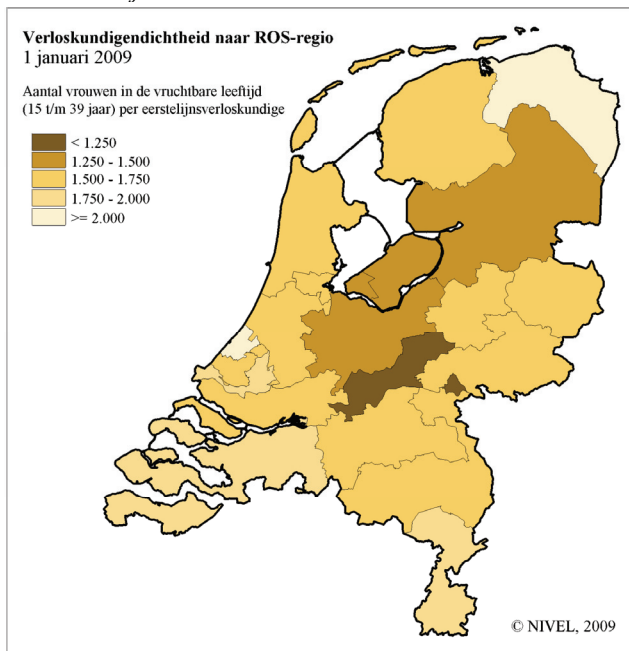
² Zie voor nadere toelichting het onderdeel 'Begrippen'.

Bron: CBS (aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd), NIVEL.

Figuur 4 illustreert nog eens de variatie in verloskundigendichtheid in Nederland, nu per ROS-regio (regio's in het kader van de regionale ondersteuningsstructuur). Hierbij dient opgemerkt te worden dat geen rekening gehouden is met het werkgebied van de verloskundige. Uitgangspunt is het praktijkadres van de verloskundige.

Uit de figuur kan worden afgeleid dat de hoogste dichtheden in de Gelderse Vallei en Rivierenland voorkomen.

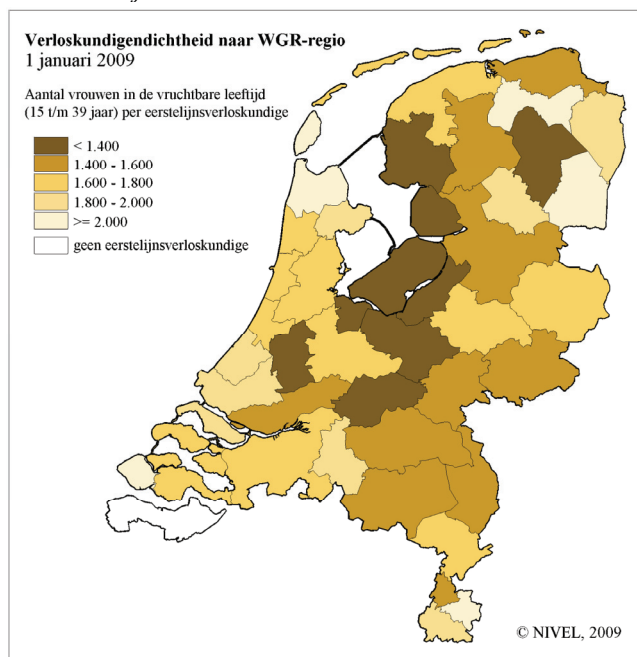
Figuur 4: Verloskundigendichtheid (aantal vrouwen in de leeftijd van 15 tot en met 39 jaar per eerstelijnsverloskundige) naar ROS-regio¹, op 1 januari 2009

¹ Regio's in het kader van de regionale ondersteuningsstructuur.

Om de regionale verschillen gedetailleerder in beeld te brengen, is in figuur 5 tevens de dichtheid per WGR-regio in kaart gebracht.

Figuur 5: Verloskundigendichtheid (aantal vrouwen in de leeftijd van 15 tot en met 39 jaar per eerstelijnsverloskundige) naar WGR-regio¹, op 1 januari 2009

¹ Regio's in het kader van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen.

3. AFGESTUDEERDE VERLOSKUNDIGEN

Aantal

In 2008 hebben 135 verloskundigen de Nederlandse opleiding voltooid. Daarnaast hebben 15 verloskundigen een gelijkstelling gekregen (tabel 17).

Tabel 17: Verdeling van de afgestudeerden naar jaar van voltooiing van de opleiding (of gelijkstelling) en plaats van opleiding (1998-2008)

Plaats van opleiding	'98	'99	'00	'01	'02	'03	'04	'05	'06	'07	'08
Amsterdam	34	28	28	35	32	35	37	46	51	53	38
Rotterdam	33	37	34	33	27	35	43	49	43	34	27
Maastricht	31	37	40	40	40	28	37	41	44	42	38
Groningen								31	27	20	32
<i>Sub-totaal</i>	<i>98</i>	<i>102</i>	<i>102</i>	<i>108</i>	<i>99</i>	<i>98</i>	<i>117</i>	<i>167</i>	<i>165</i>	<i>149</i>	<i>135</i>
Buitenland ¹	27	27	45	41	54	42	47	45	25	19	15
Totaal	125	129	147	149	153	140	164	212	190	168	150

¹ Gelijkstelling.

Werkzaamheden

Sinds 1988 zijn 2.544 verloskundigen afgestudeerd of hebben een gelijkstelling gekregen. Van hen is circa 79% op 1 januari 2009 als praktiserend verloskundige werkzaam (tabel 18). Circa 42% is werkzaam in een eigen praktijk of maatschap, 17% is klinisch werkzaam, 6% werkt in loondienst van een zelfstandig gevestigde verloskundige en 11% heeft een functie als waarnemster. Tot slot heeft 2% een dienstverband bij een gezondheidscentrum, Stichting Thuisbevalling Nederland of vergelijkbare instelling/stichting.

Tabel 18: Absolute en relatieve verdeling van de sinds 1988 afgestudeerde verloskundigen naar functie, op 1 januari 2009

	abs	%
-Eigen praktijk/maatschap	1.075	42,3
-In loondienst van gezondheidscentrum, Stichting Thuisbevalling Nederland, of vergelijkbare instelling/stichting	59	2,3
-Klinisch werkzaam	442	17,4
-In loondienst van zelfstandig gevestigde verloskundige	151	5,9
-Waarnemster	269	10,6
-Nog niet/niet meer werkzaam	548	21,5
Totaal	2.544	100,0

Van de verloskundigen die in 2008 zijn afgestudeerd of een gelijkstelling hebben gekregen, is 90% op 1 januari 2008 als praktiserend verloskundige werkzaam (tabel 19).

Zo'n 5% werkt in een eigen praktijk of maatschap en 12% is klinisch werkzaam. Uit de tabel valt verder op te maken dat 9% in loondienst van een zelfstandig gevestigde verloskundige werkt en 61% waarneemster is. De overige 3% werkt in loondienst van een gezondheidscentrum, Stichting Thuisbevalling Nederland of een vergelijkbare instelling/stichting.

Tabel 19: Relatieve verdeling van werkzaamheden' van afgestudeerde verloskundigen (of gelijkstelling) vanaf 1989, op 1 januari 2009 naar jaar van voltooiing van de opleiding

	0		1		2		3		4		5		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1989	34	44,7	24	31,6	3	3,9	12	15,8	0	0,0	3	3,9	76	100,0
1990	41	43,6	38	40,4	2	2,1	10	10,6	2	2,1	1	1,1	94	100,0
1991	37	45,7	33	40,7	1	1,2	9	11,1	0	0,0	1	1,2	81	100,0
1992	31	37,3	33	39,8	1	1,2	15	18,1	1	1,2	2	2,4	83	100,0
1993	30	32,6	41	44,6	1	1,1	18	19,6	0	0,0	2	2,2	92	100,0
1994	31	32,3	44	45,8	2	2,1	17	17,7	1	1,0	1	1,0	96	100,0
1995	39	30,0	66	50,8	1	0,8	19	14,6	4	3,1	1	0,8	130	100,0
1996	18	50,0	12	33,3	1	2,8	5	13,9	0	0,0	0	0,0	36	100,0
1997	27	26,7	52	51,5	2	2,0	17	16,8	1	1,0	2	2,0	101	100,0
1998	21	16,8	80	64,0	1	0,8	20	16,0	2	1,6	1	0,8	125	100,0
1999	29	22,3	74	56,9	1	0,8	21	16,2	5	3,8	0	0,0	130	100,0

Vervolg tabel 19

	0		1		2		3		4		5		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
2000	34	23,1	76	51,7	5	3,4	22	15,0	4	2,7	6	4,1	147	100,0
2001	30	20,1	82	55,0	2	1,3	25	16,8	7	4,7	3	2,0	149	100,0
2002	32	20,9	70	45,8	3	2,0	37	24,2	7	4,6	4	2,6	153	100,0
2003	14	10,1	72	51,8	3	2,2	35	25,2	8	5,8	7	5,0	139	100,0
2004	24	14,4	79	47,3	6	3,6	28	16,8	15	9,0	15	9,0	167	100,0
2005	28	13,0	80	37,2	7	3,3	46	21,4	28	13,0	26	12,1	215	100,0
2006	17	8,7	70	35,9	7	3,6	36	18,5	29	14,9	36	18,5	195	100,0
2007	16	8,6	41	22,2	5	2,7	32	17,3	24	13,0	67	36,2	185	100,0
2008	15	10,0	8	5,3	5	3,3	18	12,0	13	8,7	91	60,7	150	100,0
totaal	548	21,5	1.075	42,3	59	2,3	442	17,4	151	5,9	269	10,6	2.544	100,0

¹ Toelichting werkzaamheden:

0 = nog niet/niet meer werkzaam.

1 = eigen praktijk/maatschap.

2 = in loondienst van gezondheidscentrum, Stichting Thuisbevalling Nederland, of vergelijkbare instelling/stichting.

3 = klinisch werkzaam.

4 = in loondienst van een zelfstandig gevestigde verloskundige.

5 = waarnemster.

Zoekgedrag afgestudeerde verloskundigen

In dit deel van de brochure is informatie opgenomen over de arbeidsmarktsituatie van (sinds 1988) afgestudeerde verloskundigen die na hun opleiding nog niet als praktiserend verloskundige werkzaam zijn geweest (en daartoe de plannen niet hebben opgegeven) of alleen als waarneemster gewerkt hebben.

Aantal op zoek

Op 1 januari 2009 zijn er in totaal 219 verloskundigen die na hun opleiding niet als praktiserend verloskundige werkzaam zijn geweest of alleen als waarneemster gewerkt hebben (tabel 20). Circa 58% van hen is op zoek naar een (andere) functie binnen de verloskunde of heeft plannen daartoe.

Tabel 20: Zoeksituatie afgestudeerde verloskundigen, op 1 januari 2009

	Op zoek		Niet op zoek ¹		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
Waarneemster	117	62,6	70	37,4	187	100,0
Niet-praktiserend ²	10	31,3	22	68,8	32	100,0
Totaal	127	58,0	92	42,0	219	100,0

¹ Incl. 'onbekend'.

² Zowel aspirant verloskundigen, als verloskundigen met een andere functie binnen de verloskunde (bijv. beleid, echografist).

Van de 127 verloskundigen die op de peildatum op zoek zijn naar een (andere) functie binnen de verloskunde of daartoe plannen hebben, is de meerderheid (92%) op 1 januari 2009 als waarneemster werkzaam en heeft 8% op dat moment geen baan als praktiserend verloskundige.

Gewenste functie

Van de afgestudeerde verloskundigen die op 1 januari 2009 op zoek zijn naar een (andere) functie binnen de verloskunde of daartoe plannen hebben, is 71% op zoek naar een eigen praktijk of maatschap. Zo'n 9% ambieert een loondienstverband bij een ziekenhuis en 7% wil als waarneemster (blijven) werken (tabel 21).

Tabel 21: *Gewenste functie van afgestudeerde verloskundigen die op 1 januari 2009 op zoek zijn naar een (andere) functie binnen de verloskunde of plannen daartoe hebben*

	Niet-praktiserend		Waarneemster		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
Gewenste functie:						
-Eigen praktijk/maatschap	1	10,0	89	76,1	90	70,9
-Loondienst gzc, STBN, etc.	0	0,0	1	0,9	1	0,8
-Klinisch werkzaam	6	60,0	5	4,3	11	8,7
-Loondienst zelfst. gevest. verloskundige	0	0,0	4	3,4	4	3,1
-Waarneemster	2	20,0	7	6,0	9	7,1
-Anders	0	0,0	5	4,3	5	3,9
-Geen voorkeur	1	10,0	3	2,6	4	3,1
-Onbekend	0	0,0	3	2,6	3	2,4
Totaal	10	100,0	117	100,0	127	100,0

Gewenste praktijkvorm

Van de 89 verloskundigen die op de peildatum naar een zelfstandige vestiging op zoek zijn of plannen daartoe hebben, heeft het grootste deel (73) een voorkeur voor een groepspraktijk. De overige verloskundigen hebben een voorkeur voor een duopraktijk (8) of geen voorkeur (7). Eén verloskundige is op naar een solopraktijk.

Fulltime of parttime

Van alle verloskundigen die op de peildatum op zoek zijn naar een (andere) functie binnen de verloskunde of plannen daartoe hebben, is 61% op zoek naar een fulltime baan. Circa 33% wil een parttime baan en 6% heeft geen voorkeur of de vraag niet ingevuld.

Gewenste vestigingslocatie

Wat de voorkeur voor het werken op het platteland of in de steden betreft, blijkt dat 21% naar een functie op het verstedelijkt platteland zoekt en 19% het liefst in één van de

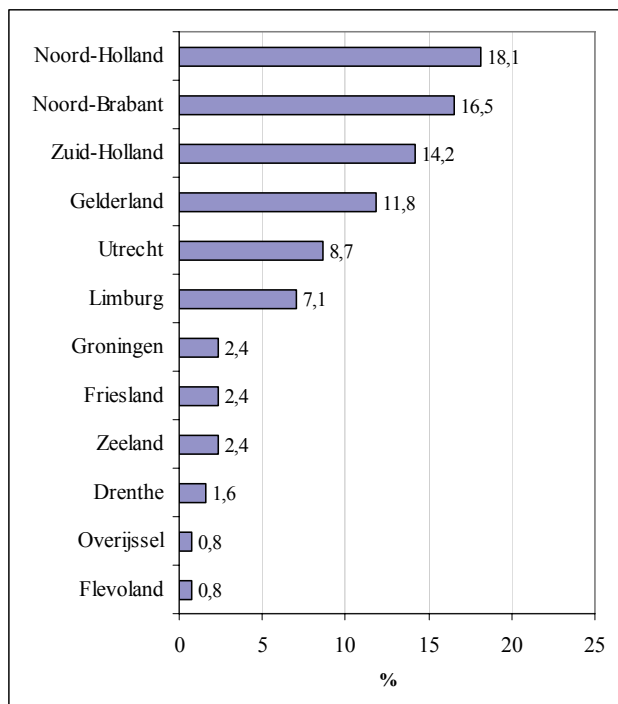
kleine steden van ons land aan de slag wil gaan. Circa 17% heeft geen voorkeur (tabel 22).

Tabel 22: Gewenste urbanisatiegraad van afgestudeerde verloskundigen, op 1 januari 2009

	abs	%
-Platteland	8	6,3
-Verstedelijkt platteland	26	20,5
-Kleine steden	24	18,9
-Middelgrote steden	18	14,2
-Grote steden	16	12,6
-geen voorkeur	22	17,3
-onbekend	13	10,2
Totaal	127	100,0

Van alle provincies genieten de provincies Noord-Holland, Noord-Brabant en Zuid-Holland de meeste voorkeur (figuur 6). De provincies Flevoland, Zeeland, Overijssel en Friesland, Groningen en Drenthe blijken het minst aantrekkelijk te zijn voor afgestudeerde verloskundigen die op zoek zijn naar een (andere) functie binnen de verloskunde of plannen daartoe hebben. Circa 12% zegt geen voorkeur te hebben.

Figuur 6: Gewenste provincie¹ van praktijkzoekende verloskundigen, op 1 januari 2009

¹ Circa 12% van de praktijkzoekende verloskundigen heeft geen voorkeur uitgesproken of van hen is geen voorkeur bekend.

4. SAMENVATTING

Onderstaande cijfers hebben (tenzij anders vermeld) betrekking op 1 januari 2009:

- Nederland telt 2444 werkzame verloskundigen (incl. waarneemsters). Van hen is 2% man.
- De meerderheid (55%) van de verloskundigen werkt in een eigen praktijk/maatschap. Ca. 23% werkt klinisch.
- In 2008 hebben 80 verloskundigen zich in een eigen praktijk/maatschap gevestigd en 22 zijn er in loondienst van een gezondheidscentra, STBN of een vergelijkbare instelling/stichting gaan werken; 98 verloskundigen hebben de praktijk neergelegd. Het aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen is in 2008 met 4 toegenomen.
- Van degenen die zich in 2008 vestigden, is 68% begonnen in een groepspraktijk.
- Van de verloskundigen is 62% jonger dan 40 jaar en 7% 55 jaar of ouder.
- Van de eerstelijnsverloskundigen werkt 5% in een solo- en 14% in een duopraktijk. Van de verloskundigen die in een groepspraktijk werken (81%), is 30% in een praktijk met drie, 31% in een praktijk met vier en 39% in een praktijk met vijf of meer verloskundigen werkzaam.
- Van de verloskundigen werkt 53% parttime. Per week besteden zelfstandig gevestigde verloskundigen ca. 10 uur aan spreekuren en 59 uur aan beschikbaarheidsdiensten.
- Nederland telt 503 verloskundigenpraktijken. Hiervan is 16% een solo-, 22% een duo- en 62% een groepspraktijk.
- Het aantal vrouwen in de leeftijd van 15 t/m 39 jaar per eerstelijnsverloskundige bedraagt 1.630. De dichtheid is het laagst in de plattelandsgebieden (2.097), met name in de provincies Zeeland (2.483) en Groningen (2.122).
- In 2008 hebben 135 verloskundigen hun opleiding voltooid en hebben er 15 een gelijkstelling gekregen.
- Van de in 2008 afgestudeerden werkt 90% als verloskundige; 10% is werkzaam in een eigen praktijk/maatschap.
- Er zijn 127 afgestudeerde verloskundigen op zoek naar een (andere) baan binnen de verloskunde. Van hen wil 71% zich zelfstandig vestigen; 7% wil als waarneemster werken.

5. BEGRIPPEN

Verloskundige - Medicus die op grond van de wet of regelgeving de bevoegdheid is verleend, de verloskunde als verloskundige uit te oefenen.

Afgestudeerde verloskundige - Een verloskundige die de verloskundige opleiding (sinds 1986) heeft gevolgd en nog niet werkzaam is als verloskundige (en daartoe de plannen niet heeft opgegeven) óf alleen als waarneemster gewerkt heeft.

Gelijkstelling - Bevoegdheid, verleend aan een in het buitenland opgeleide verloskundige, om in Nederland de verloskunde uit te oefenen.

Zelfstandig gevestigde verloskundige - Verloskundige die een overeenkomst heeft met het ziekenfonds en alleen of in een maatschap een praktijk uitoefent. Verloskundigen die in een gezondheidscentrum werkzaam zijn, of voor Stichting Thuisbevalling Nederland of een vergelijkbare instelling/stichting werken, worden eveneens hiertoe gerekend.

Klinisch werkzame verloskundige - Verloskundige in dienstverband van een ziekenhuis.

Verloskundige in loondienst van een zelfstandig gevestigde verloskundige - Verloskundige die op basis van een arbeidsovereenkomst voor bepaalde of onbepaalde tijd bij (een maatschap van) (een) zelfstandig gevestigde verloskundige(n) werkzaam is.

Waarneemster - Verloskundige die op basis van een waarneemovereenkomst de opdracht tot waarneming van een (maatschap van) (een) zelfstandig gevestigde verloskundige(n) heeft waargenomen.

Solopraktijk - Praktijk van één eerstelijnsverloskundige.

Duopraktijk - Praktijk van twee eerstelijnsverloskundigen.

Groepspraktijk - Praktijk van drie of meer eerstelijnsverloskundigen.

Vrouwen in de vruchtbare leeftijd - Vrouwen in de leeftijd van 15 tot en met 39 jaar.

Omgevingsadressendichtheid - Typologie van gemeenten waarin de mate van stedelijkheid is weergegeven. Deze maatstaf is gedefinieerd als de gemiddelde adressendichtheid binnen een cirkel met een straal van 1 km. Met de maatstaf wordt beoogd de mate van concentratie van menselijke activiteiten weer te geven. De omgevingsadressendichtheid van een gemeente is gedefinieerd als het gemiddelde van de omgevingsadressendichtheid van alle afzonderlijke adressen binnen de gemeente. Hierbij worden de volgende vijf categorieën onderscheiden (CBS):

Niet-stedelijke gemeenten:

Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van minder dan 500 adressen per km² (bijv. Lopik en Wieringen);

Weinig stedelijke gemeenten:

Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van 500 tot 1.000 adressen per km² (bijv. Rozendaal en Stadskanaal);

Matig stedelijke gemeenten:

Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van 1.000 tot 1.500 adressen per km² (bijv. Ede en Lelystad);

Sterk stedelijke gemeenten:

Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van 1.500 tot 2.500 adressen per km² (bijv. Apeldoorn en Gouda);

Zeer sterk stedelijke gemeenten:

Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van 2.500 adressen of meer per km² (bijv. Amsterdam en Delft).